

EKG-diagnostik Guldkorn

Utarbetat av: **Araz Rawshani**

Hämtat från: **www.ekg.nu**

TOLKNINGSMETOD & DIFFERENTIALDIAGNOSTIK

1. RYTM

Frekvens & regelbundenhet? **Bradyarytmi:** Sinusbradykardi. SA-block. SSS/SND. AV-block II eller III. Ersättningsrytm kan föreligga Relation mellan P och QRS? (t ex nodal rytm). Bradykardi kan föreligga trots hög förmaksfrekvens (t ex förmaksflimmer) om Sinusrytm: 60-100/min, P före blockeringen i AV-noden är höggradig. Differentialdiagnostik av **takyarytmi** framgår av [figur 51 och 59](#).
P positiv i II.

2. P-VÅG & PQ-TID

P alltid positiv i II, III & aVF. **P-mitrale:** ↑ P-vågsduration & ↑ tvåpucklighet i II samt kraftigare bifasiskt utslag i V1. **P-pulmonale:** ↑ P-vågsamplitud i II och V1. **Retrograd P-våg (negativ)** = omvänd förmaksaktivering med impulsfokus i "nedre" förmaksregion (P kan döljas i QRS om förmak- och kammaraktivering sker samtidigt). **PQ-tid >0,22 s:** AV-block I. **PQ-tid <0,12 s:** Preexcitation (WPW) eller ektopiskt slag/rytm. **AV-block II Mobitz I (Wenckebach):** successivt förlängd PQ-tid tills ett QRS uteblir. **AV-block II Mobitz II:** Normala P-QRS-T-sekvenser tills en P-våg blockeras och QRS uteblir. **AV-block III:** Totalt AV-block, dvs P har ingen relation till QRS (undantaget isoarytmisk AV-block III). Vid AV-block III etableras oftast ersättningsrytm (förmaksrytm, nodal rytm eller ventrikulär rytm).

3. QRS-KOMPLEX (KAMMAREKOMPLEX)

Bedöm översiktligt. ↑ **QRS-tid:** LBBB. RBBB. Inkomplett LBBB/RBBB. Ospecifikt retledningshinder. Hyperkalemi. Klass I antiarytmika. Tricyklika. Fenotiaziner. Ventrikulära slag/rytm. Pacemaker. Preexcitation (WPW). Aberrant överledning. ↓ **QRS-tid** har ingen klinisk relevans. **Hackigt QRS** kan bero på retledningshinder. **Fragmenterat/splittrat QRS** kan vara genomgången infarkt. **High voltage:** Hypertrofi. Retledningshinder. Normalvariant hos yngre, vältränade eller smala individer. **Low voltage:** Normalvariant. Felkopplade avledningar. Felkalibrerad apparat. Kardiomyopati. KOL. Konstrikativ perikardit. Perimyokardit. Hypothyreos (ofta samtidig sinusbradykardi). Pneumothorax. Stor hjärtinfarkt. Obesitas. Perikardeffusion/tamponad. Pleuraeffusion. Myxom. Hjärtamyloidos. **Patologiska Q-vågor:** Q-vågsinfarkt (differentialdiagnoser: vänstersidig pneumothorax, dextrocardia, perimyokardit, hyperkalemi, kardiomyopati, amyloidos, myxom, LBBB, RBBB, LAFB, preexcitation, LVH, RVH, akut cor pulmonale). **Abnormal R-vågsprogression:** Genomgången infarkt. RVH (omvänd R-progression). LVH (accentuerad R-progression). Kardiomyopati. Kronisk högerkammerbelastning. LBBB. Preexcitation. Situs inversus. **Abnormal hög R-våg i V1/V2:** Felplacerade elektroder. Normalvariant (om inga andra förändringar). Situs inversus. Högerförskjutet hjärta. Äkta posterior infarkt. Mb Duchenne. RVH. Hypertrof kardiomyopati. Retledningsstörning i höger kammare (RBBB). WPW (posterior eller lateral bana). **Högerställd el-axel:** RVH. Akut högerkammerbelastning (lungemboli, kraftigt astmaanfall). Kronisk högerkammerbelastning (KOL, pulmonell hypertension, pulmonalisstenos). LPFB. Ombytta armelikroder (negativ P och QRS-T i avledning I). Situs inversus. Lateral hjärtinfarkt. Preexcitation. Normalt hos nyfödda. **Vänsterställd el-axel:** LBBB. Preexcitation. LVH. LAFB. **Extremt felställd axel:** sällsynt, sannolikt felplacerade elektroder. Vid takykardi talar det för VT.

4. ST-STRÄCKA

• Är isoelektrisk, något uppåt slutande och övergår mjukt i T-våg.
• ST-höjning mäts i J-punkten.
• ST-sänkning mäts i J-60-punkten.
Differentialdiagnoser ST-höjning: STEMI. Prinzmetals angina. Male/female pattern. Early repolarization (tidig repolarisation). Akut perimyokardit. LBBB/retledningshinder. LVH. Brugada syndrom. Takotsubo. Hyperkalemi. Hyperkalcemi (sällsynt). Efter elkonvertering. Lungemboli (V1-V3, oftast även T-vågsinversion V1-V4 & hö-ställd el-axel, RBBB). WPW. Aortadissektion som ockluderar koronarosterna. Ventrikuläryrism. Hypotermi och ARVD kan ge Osborne-våg som kan likna ST-höjning. **Differentialdiagnoser ST-sänkning:** *Uppåt slutande ST-sänkning:* fysiologisk normalreaktion vid ansträngning. *Horisontell ST-sänkning:* subendokardiell ischemi. *Nedåt slutande ST-sänkning:* subendokardiell ischemi. RVH. LVH. LBBB. RBBB. WPW. Långdragen takykardi. Hypokalemi. *Bågformad ST-sänkning:* digitaliseffekt. *Ospecifik ST-sänkning:* Hypokalemi. Sympatikotoni.

5. T-VÅG

- Är konkordant med QRS.
  - Positiv i alla/flesta avledningarna.
  - I extremitetsavledningarna är amplituden högst i II; i bröstavledningarna i V2-V3.
  - Akut hjärtinfarkt kan gå med hyperakuta T-vågor!
- Normalvarianter:** Isolerad T-vågsinversion är acceptabelt i V1 och III. I ovanliga fall kan barndomens T-vågsinversioner kvarstå i vuxen ålder i V1-V3(V4) (*juvenilt T-vågsmönster*). Ännu ovanligare är *global idiopatisk T-vågsinversion (V1-V6)*. **Isolerad T-vågsinversion:** Om flesta bröstavledningarna är engagerade och patient har angina, misstänk Wellens syndrom. I övrigt är isolerade T-vågsinversioner (utan samtidig ST-sänkning/höjning) inte akut ischemiska (kan dock vara nyligen genomgången ischemi). Cerebrovaskulär katastrof. Lungemboli. Perimyokardit postakut. **T-vågsinversion tillsammans med ST-sänkningar:** Akut ischemi. LBBB. RBBB. LVH. Preexcitation (WPW). Kardiomyopati. **Höga positiva T-vågor:** Early repolarization. Hyperkalemi. LVH. LBBB. Ibland perimyokardit. Hyperakuta T-vågor finns i den urakuta fasen vid STEMI. Prinzmetals angina går ibland med hyperakuta T-vågor.

6. QT-TID & U-VÅG

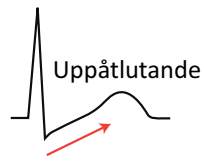
- **QTc-tid** män $\leq 0,45$ s, kvinnor $\leq 0,46$ s. Förlängd QTc-tid kan orsaka maligna arytmier.
  - Förlängd QTc-tid kan likaledes leda till maligna arytmier.
  - **U-våg** ses ibland, oftare unga vältränade individer, ska vara positiv, syns bäst i V3-V4, den ska vara betydligt mindre än T-vågen.
- Förvärvat QTc-förlängning:** antiarytmika klass Ia (prokainamid, disopyramid) samt klass III (amiodaron, sotalol); psykiatriska läkemedel (tricykliska, fenotiaziner, haloperidol, litium, SSRI); antibiotika (makrolider, kinoloner, pentamidin, atovaquone, klorokin, amantadin, foscarnet, atazanavir); hypokalemi; hypokalcemi; hypomagnesemi; cerebrovaskulär insult (blödning, stroke, dissektion); myokardischemi; kardiomyopati; bradykardi och/eller höggradigt AV-block; hypothyreoidism; hypotermi. **Kongenital QTc-förlängning (LQTS):** om ingen annan orsak finns (gentestning). **Förlängd QTc ($\leq 0,32$ s):** hyperkalcemi och digitalisbehandling och kan likaledes leda till maligna ventrikulära arytmier. **Negativ U-våg:** hög specificitet för hjärtsjukdom. **Positiv U-våg** är vanligast i bröstavledningarna (V2-V3) och ses framförallt hos unga och vid långsam hjärtfrekvens.

7. JÄMFÖR MED TIDIGARE EKG

Det är ett konstfel att inte jämföra aktuellt EKG med ett tidigare om det finns tillgängligt. Alla nytillkomna förändringar är av signifikans.

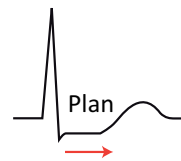
ST-SÄNKNINGAR

NORMALFYSIOLOGISK

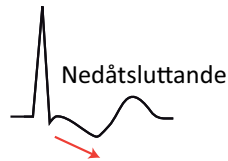

Uppåt sluttande ST-sänkning ses efter fysisk ansträngning.

ISCHEMISK

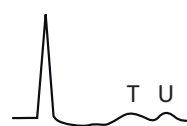

Talar mycket starkt för ischemi!

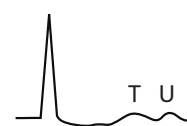

Talar också för ischemi men kan bero på annat.

OSPECIFIK

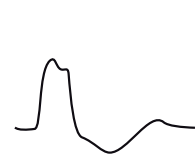

Hypokalemi - ger en flackare T-våg och en bredare och distinkt U-våg samt ospecifik ST-sänkning.

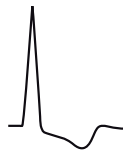

Sympatikotoni - ger ospecifik ST-sänkning, flackare T-våg, tydlig U-våg samt ökad puls.

ICKE ISCHEMISKA NEDÅTSLUTTANDE

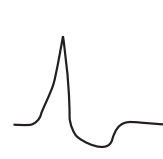
Vänstergrenblock (V6)

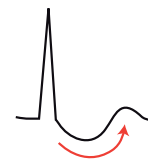
Vänsterkammars hypertrofi (V6)

Högergrenblock (V1)

WPW (preexcitation)

Digoxin (läkemedel) ger bågformad ST-sänkning.

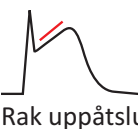
ST-HÖJNINGAR

ISCHEMISKA ST-HÖJNINGAR

Typiskt utseende för ST-höjning vid ischemi/infarkt. Någon av dessa ST-höjningar i samband med bröstsmärta talar starkt för hjärtinfarkt.

Konvex

Rak uppåt sluttande

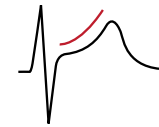
Rak horisontell

Rak nedåt sluttande (ovanlig)

ICKE ISCHEMISKA ST-HÖJNINGAR

ST-sträckan är konkv. Observera dock att denna typ av ST-höjning inte utesluter infarkt, däremot är sannolikheten betydligt lägre.

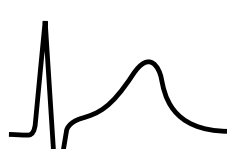

T-VÅGOR

Normal T-våg

NORMAL T-VÅG
ST-sträckan övergår mjukt i T-vågen, vars nedåttigande del är något brantare.

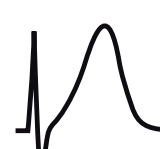

NORMALVARIANT
Hög, asymmetrisk, bredbasig.

Höga T-vågor

HYPERKALEMI
Hög, symmetrisk, spetsig med smal bas.

HYPERAKUT T-VÅG
som i akutskedet av ST-höjningsinfarkt. Hög, symmetrisk, bredbasig, ej spetsig

Bifasiska T-vågor

Kan vara OK!

Inte OK!

Bifasiska T-vågor av två slag (se text).

Negativa T-vågor

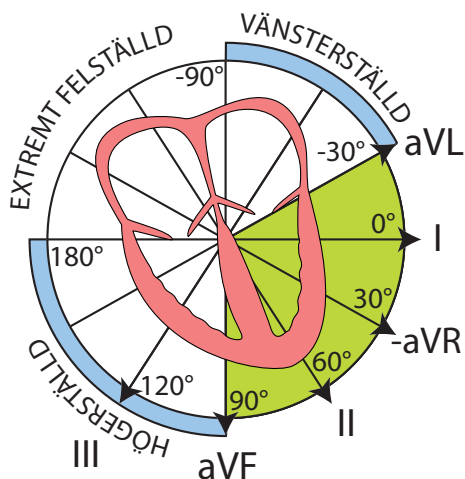
ISCHEMI/INFARKT
T-vågsinvertering tillsammans med ST-sänkning.

CEREBROVASKULÄRT MÖNSTER
Djupa T-vågsinverteringar i bröstavledningarna.

HJÄRTATS ELEKTRISKA AXEL

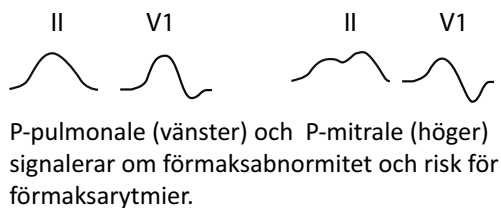
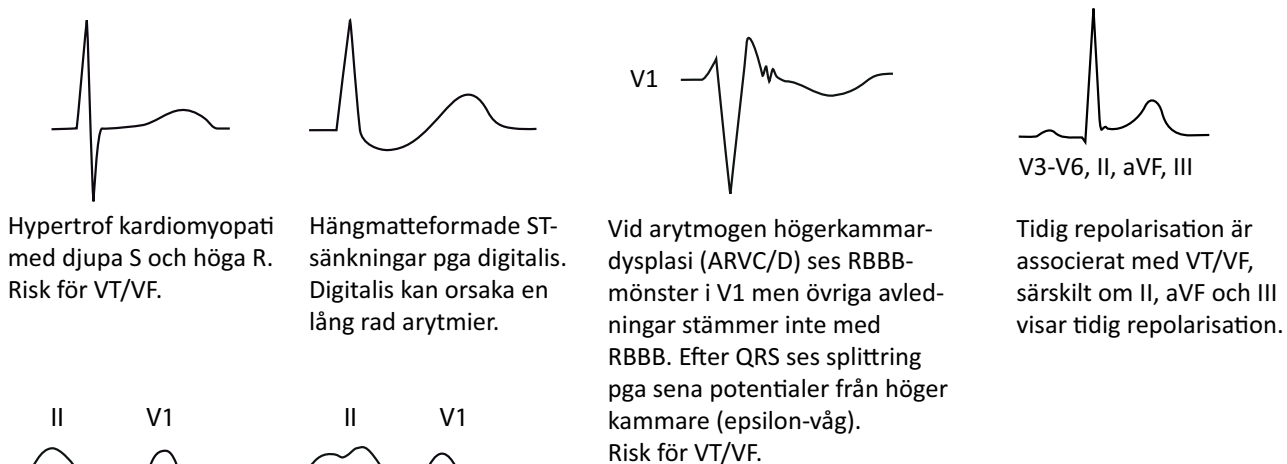
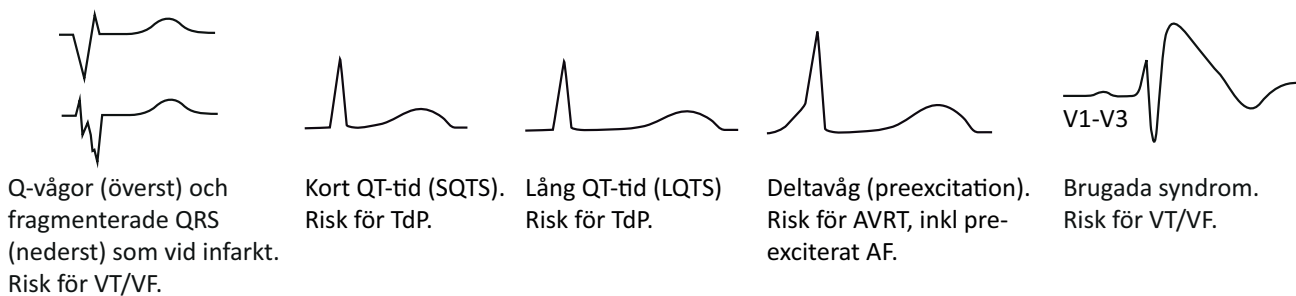
Högerställd el-axel ($>90^\circ$): Högerkammerhypertrofi. Akut högerkammerbelastning (lungemboli). Kronisk högerkammerbelastning (KOL, pulmonell hypertension, pulmonalisstenos). Lateral hjärtinfarkt. Preexcitation. Ombytta armelektroder. Situs inversus. Normalt hos nyfödda. Bakre fascikelblock (LPFB) föreligger om el-axel är mellan 90° och 180° med rS-komplex i I & aVL, qR i III & aVF samt QRS-tid $<0,12$ sek (förutsatt att övriga orsaker till högerställd el-axel uteslutits). **Vänsterställd el-axel** (negativare än -30°): Vänstergrenblock. Vänsterkammerhypertrofi. Inferior hjärtinfarkt. Preexcitation. Främre fascikelblock (LAFB) föreligger om el-axel är mellan -45° och 90° med qR-komplex i aVL samt QRS-tid $<0,12$ s (förutsatt att övriga orsaker till vänsterställd el-axel uteslutits). **Extremt felställd el-axel** (-90° till $+180^\circ$): Sällsynt. Beror sannolikt på felkopplade extremitets-avledningar. Vid breddökad takyarytmi talar extremt felställd el-axel för ventrikeltakykardi (VT).

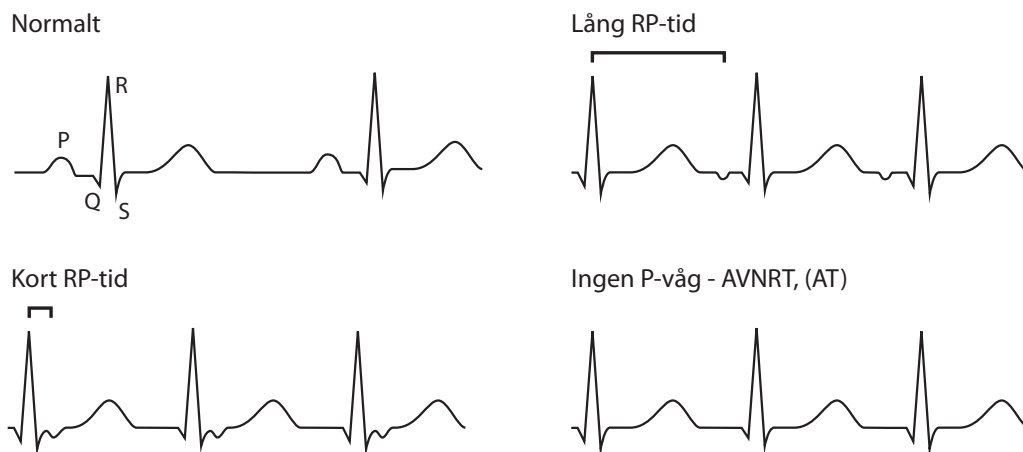
MANUELL BERÄKNING AV EL-AXEL

- Normalställd el-axel: QRS-areal positivt i avledning I och II.
- Högerställd: QRS-areal negativ i avledning I, positiv i II.
- Vänsterställd: QRS-areal positiv i avledning I, negativ i II.
- Extremt felställd axel (-90 till $+180$ grader): QRS-areal negativ i avledning I och II.

EKG-FÖRÄNDRINGAR UNDER SINUSRYTM SOM INDIKERAR ARYTMIPOTENTIAL

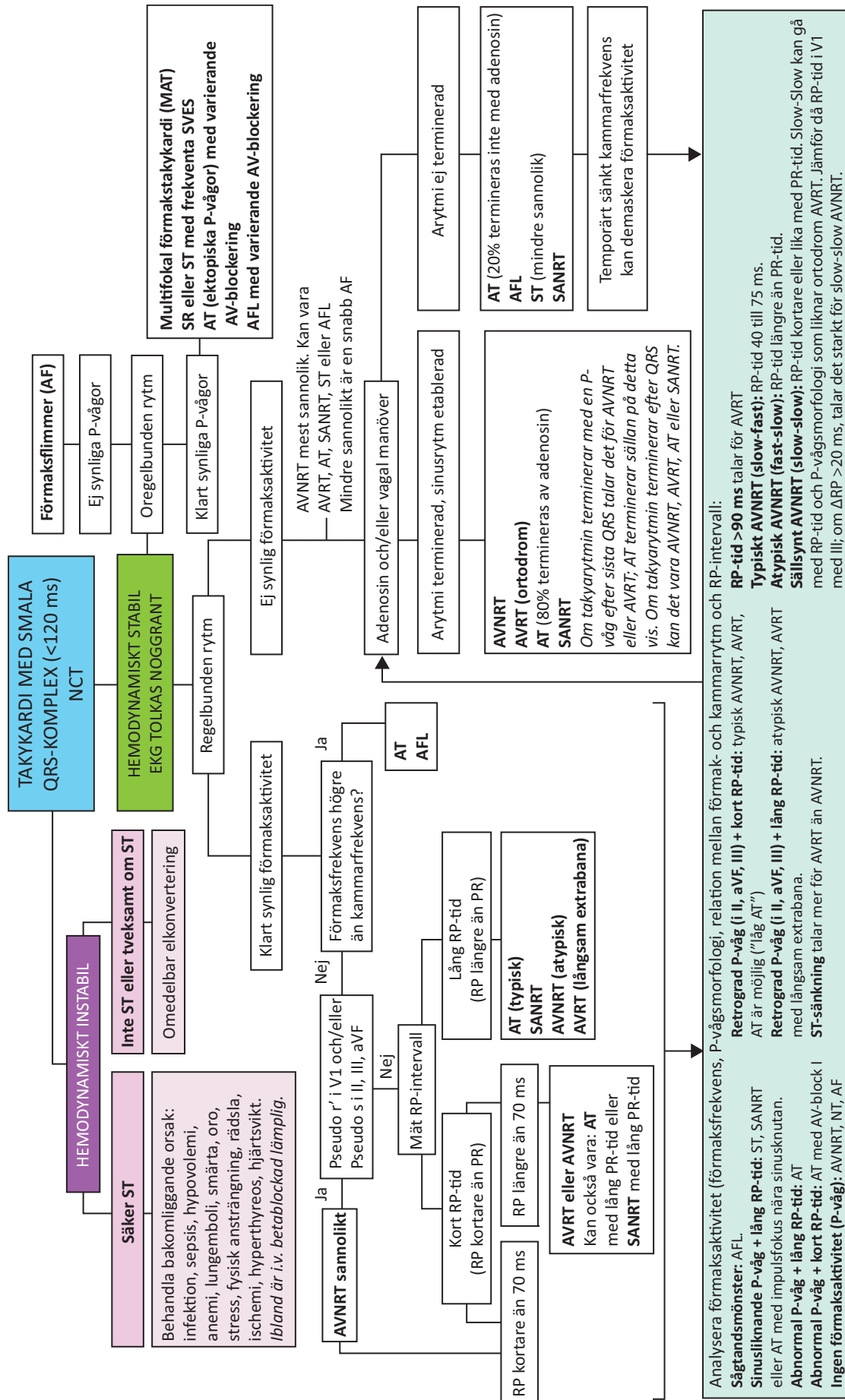

KARAKTÄRISERING AV RP-TID VID TAKYARYTMI

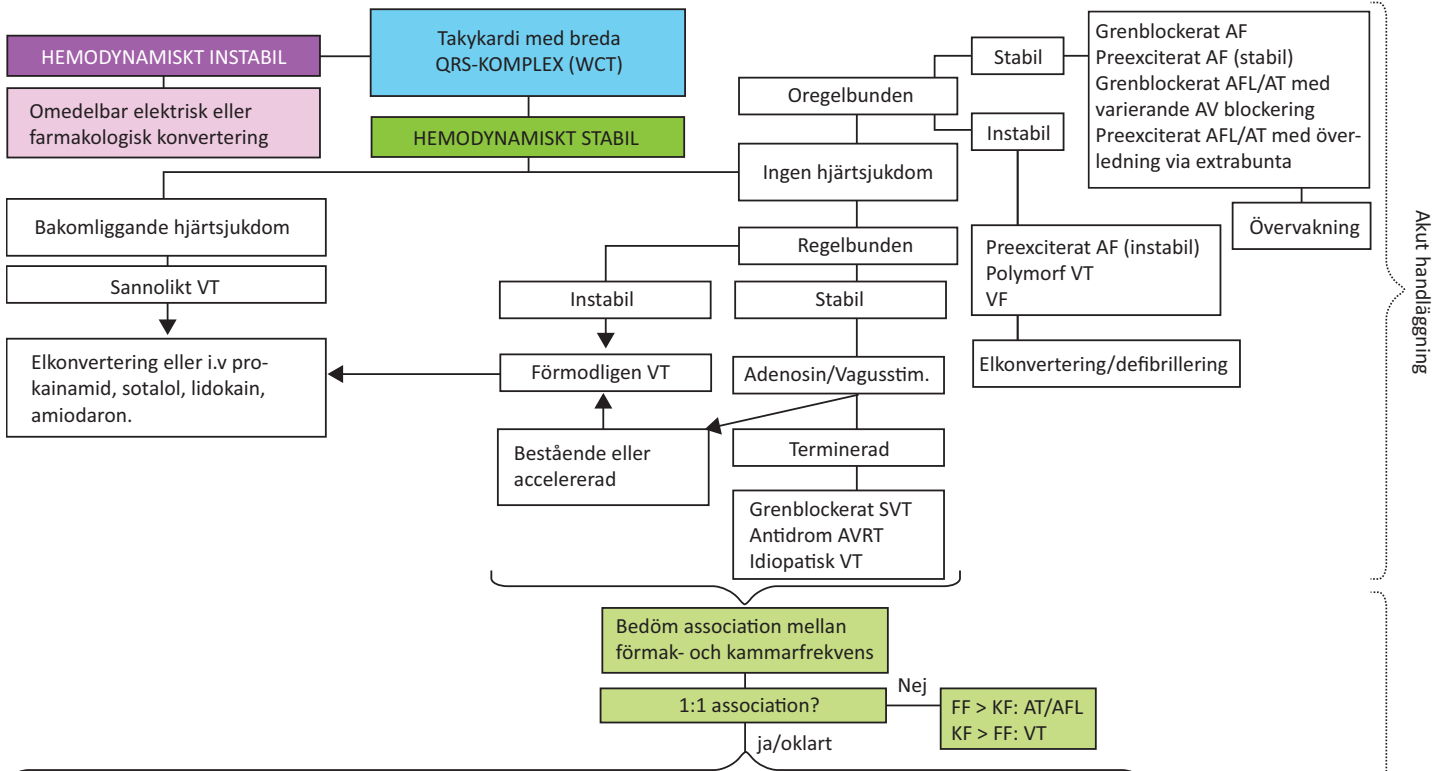

RP-intervall är tiden från R-våg till nästa P-våg (förmaksaktivitet). RP-tid är sträckan från R-våg till efterföljande P-våg. Kort RP-tid föreligger om RP-tid är mindre än hälften av RR-intervall. Kort RP-tid med retrograd P-våg talar för klassisk AVNRT, AVRT eller "låg" AT. Om P-våg inte är retrograd talar det för AT med AV-block I. Lång RP-tid föreligger om RP-tid är längre än hälften av RR-tid. Om P-vågen är retrograd talar det för atypisk AVNRT, ortodrom AVRT med långsam extrabana eller AT med fokus nära AV-noden. Abnormala P-vågor innebär oftast AT men kan förekomma vid atypisk AVNRT och AVRT med långsam extrabana (PJRT). Om P-vågor inte kan skönjas (RP-tid kan ej mätas) är AVNRT mest sannolik.

HANDLÄGGNING OCH DIAGNOSTIK AV NCT (SMALA QRS-KOMPLEX)

HANDLÄGGNING OCH DIAGNOSTIK AV WCT (BREDA QRS-KOMPLEX)

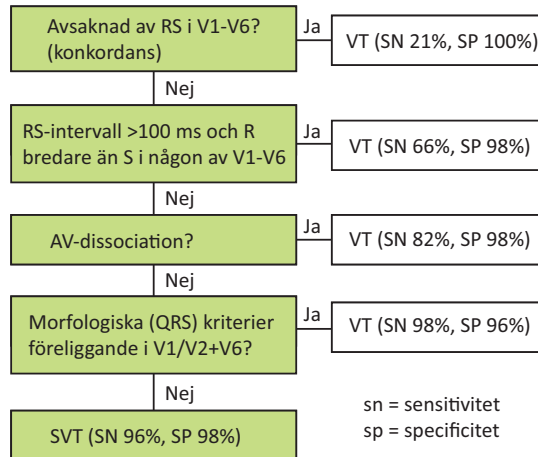
Akut handläggning

MORFOLOGISK (QRS) DIAGNOSTIK AV VT

- Om mönstret är helt typiskt för RBBB/LBBB, överväg grenblockerat SVT
- WCT med RBBB-mönster (QRS positivt i V1-V2)
- V1 Monofasiskt R-komplex, qR-komplex talar starkt för VT
Om R är större än R' talar det för VT
Övriga trifasiska komplex (rSr', rsr', rSR', rsR') talar för SVT
- V6 rS-, QS eller R-komplex talar för VT
Rs talar för SVT
El-axel från +90 till -90 grader talar för VT
- WCT med LBBB-mönster (QRS negativt i V1-V2)
- V1 Vid VT är den initiala delen av QRS-komplexet mjuk (uppåt- eller nedåtgående). Aberranta slag har skarp start på QRS.
R-vågsduration ≥ 40 ms talar för VT.
Duration från QRS till djupaste punkten på S-vågen/QS-komplexet ≥ 60 ms talar för VT.
- V6 QR- eller QS-komplex talar för VT.
R-och RR'-komplex utan initial q-våg talar för SVT.

BRUGADAS ALGORITM FÖR DIAGNOSTIK AV VT

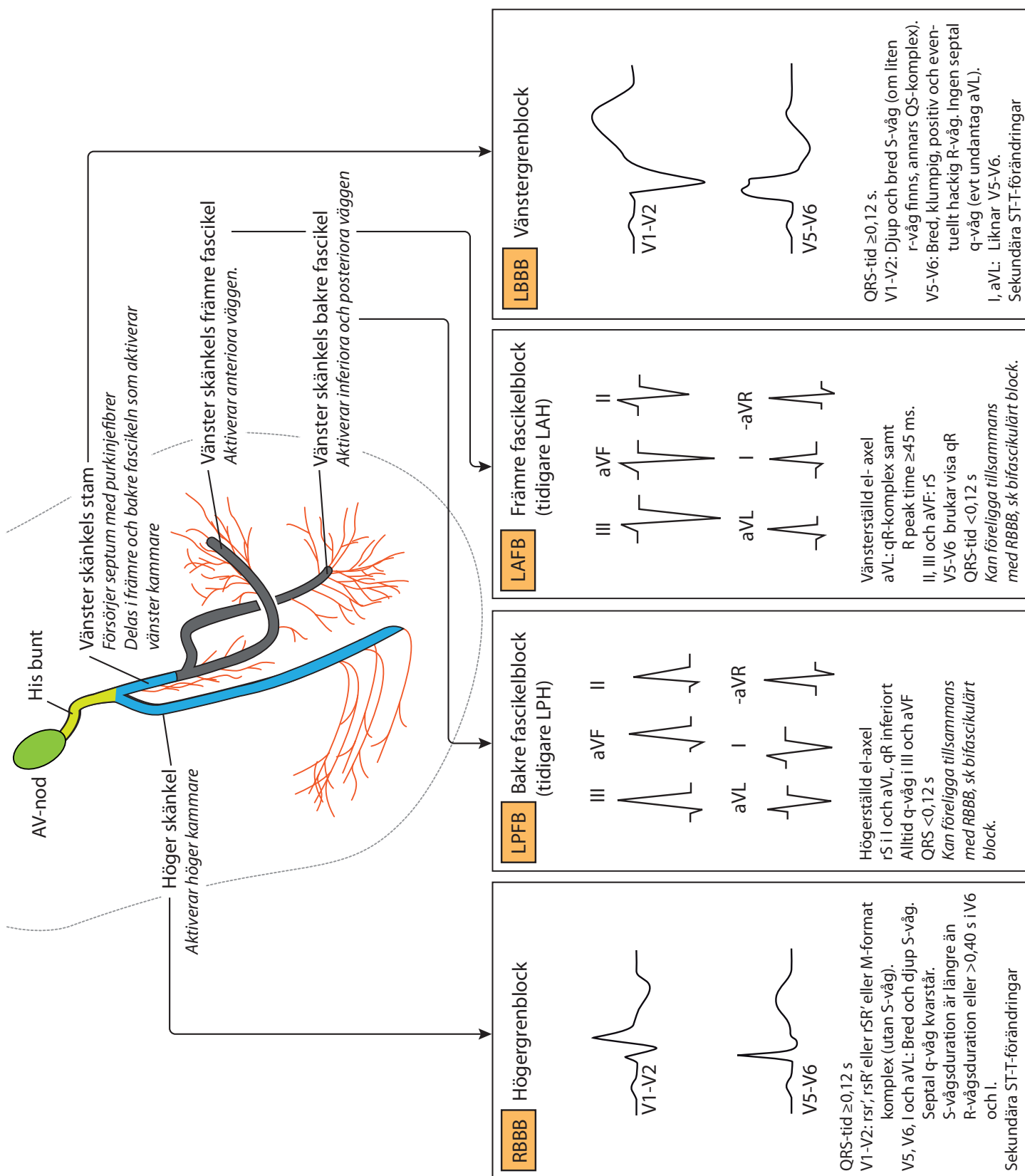
Sensitivitet 89%; Specificitet 59.2%.

EKG-diagnostik

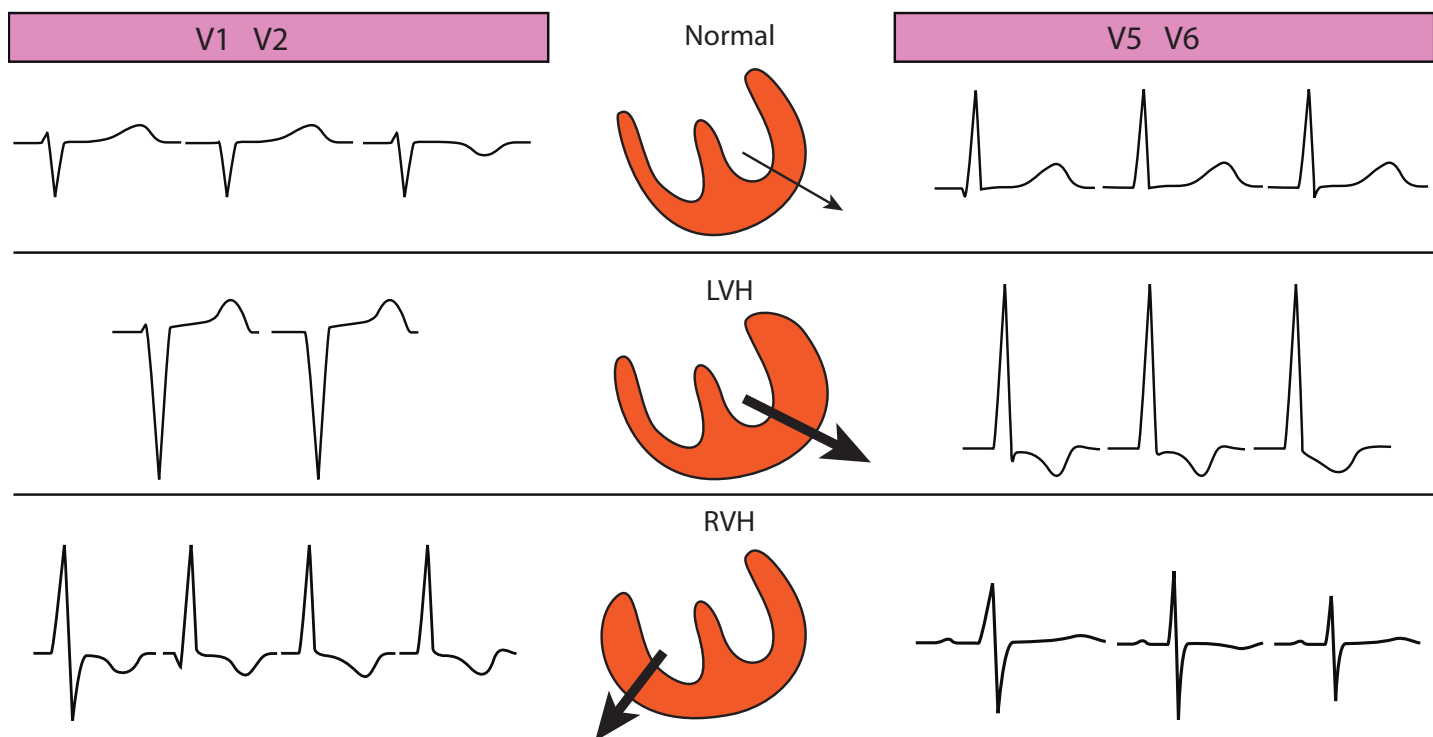

INTRAVENTRIKULÄRA RETLEDNINGSHINDER

Intraventrikulära retledningshinder. Synonymer: LBBB; left bundle branch block, vänstergrenblock, vänster skänkelblock. RBBB; right bundle branch block, högergrenblock, höger skänkelblock. LAFB; left anterior fascicular block, främre fascikelblock, left anterior hemiblock (LAH). LPFB; left posterior fascicular block, bakre fascikelblock, left posterior hemiblock (LPH).

HYPERTROFI & DILATATION

Vid vänsterkammарhypertrofi (LVH) accentueras vänster kammares vektor och därmed blir R-våg i vänstersidiga bröstavledningar kraftigare och S-våg i högersidiga blir djupare. Vid högerkammарhypertrofi (RVH) blir istället R-vågen i högersidiga bröstavledningar mer framträdande och S-vågen i vänstersidiga likaså.

VÄNSTERKAMMARHYPERTROFI (LVH) INDEX

SOKOLOW-LYON (FRAMTAGET 1949)

- $(R_{V5} \text{ eller } R_{V6}) + (S_{V1} \text{ eller } S_{V2}) > 35 \text{ mm}$ eller
- $R_{aVL} > 11 \text{ mm}$

Sokolow-Lyons index är det mest använda men har lägst sensitivitet (ca 20%) av alla index, specificiteten är dock hög (> 85%).

CORNELL-VOLTAGE CRITERIA (FRAMTAGET 1985)

- Män: $S_{(V3)} + R_{(aVL)} > 28 \text{ mm}$
  - Kvinnor: $S_{(V3)} + R_{(aVL)} > 20 \text{ mm}$
- Sensitivitet 42%, specificitet 95%

CORNELL-PRODUCT (FRAMTAGET 1985)

- $(R_{aVL} + S_{V3}) \cdot \text{QRS-tid} > 2440 \text{ mVms}$

Troligen bästa metoden. Sensitivitet 51%, specificitet 95%. Kräver dock kalkylator.